

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

Acció renovadora

SUBJECTES tots els sentiments humans a l'acció renovadora del món que camina i avança, fóra en va negar que els pobles han renovat, també, la faicó de practicar l'amor que, per la patria, ha de sentir-se.

S'ha renovat la faicó d'estimar la patria, i s'ha renovat, innegablement, a més, la faicó de concebre aquesta i la seva constitució.

No és possible, avui, venerar la momificació de una patria qual sentiment se remou per les interioritats del nostre esperit, anc que de una manera vaga, només que perquè la destresa literaria de un historiador expert ens ha fet adonar que, antigament, la patria se manifestava amb tanta poixança, i se venerava amb tanta fidelitat, que els temps nostres podrien pendre exemple i infiltrar-lo a l'esperit dels homes actuals, per a que, com els de altre temps, se sentissin aimadors de una patria que no curava pas de que tots, absolutament tots els homes que n'eren els seus fills, hi fossin amorosament acollits i s'hi trobessin emparats contra tota iniquitat, contra tota injustícia, realitzada pels privilegiats de aquella patria que, en ésser-ne fills i voler-ne ésser aimadors, no s'havien preocupat de fer prevaler la seva sobirania nacional de tal faicó, que, pel sol fet d'existir aquella sobirania, tot naturalment i de una manera lògica, havia de quedar soterrada la hegemonia, injusta i odiosa, exercida pels cantors convencionals de la patria.

Encare, avui, els rengles patriòtics són no-drits, en general, per la gent que acata i accepta la patria, perquè aquesta acceptació, aquest acatament, suposen la sotsmissió de un altre estament social a les decisions del nucli capitalista que exerceix un marcat predomini a les organitzacions que les patries velles, que les patries burgeses, a l'actual societat tenen establertes.

El sentiment de patria sols, amorosament, poden sentir-lo aquells que, de les virtuts socials, n'han fet un culte d'enaltiment i dignificació humanes, puix va resultant un sarcasme que, a la vida política i social dels pobles, vagin continuament interposant-s'hi les conveniències, falsetats i hipocresies dels cíncics que, si creuen en la patria, és purament perquè empara tot un sistema econòmic i sosté un règim polític que sempre, sempre, se decanta vers les solucions que s'avénen més bé amb

la faicó d'estar constituïts els organismes capitalistes de aquesta societat burgesa tan digna dels blames i reconvençions dels que de la nostra vida individual ne fem un procediment de protesta continuada contra l'anormalitat que representa la subsistència de l'inacabable enfilall de coses mal constituïdes i sagnantment desviades.

El sentiment de patria, que, per humanisme, deu ésser reivindicat, ha de portar anexe a les flonjositats espirituals que fa sentir, l'amorosament dels costums socials dels pobles, i, a més, ha de representar, també, l'afirmació humana que hauria de suposar la existència de una patria. No ha de voler significar, ja-mai, la veneració de la patria, que tots els homes pertanyents a un determinat poble de qualsevol indret de la terra hagin de sentir aversió i odi contra els homes de un altre poble, no.

El sentiment de patria, com a sentiment humà, només ha de voler dir afany de convivència humana i anhels de fraternitat entre tots els pobles de la terra. No ha de fomentar rivalitats ancestrals ni ha d'ésser motiu de discordies sagnants que sols seràn satisfetes, cruentment, pels components de cada poble, els quals, amb consciència, sols poden sacrificar-se per finalitats que elevin el concepte moral dels individus i, per tant, de les col·lectivitats, i no pas per ínfimes miseries que rebaixen i embruteixen el que les provoca i els que fan chor a la provocació i mansoïament s'avénen a ésser executors de la tragèdia que, quasi sempre, es promou per no saber, els homes del poble provocador, redreçar-se davant dels poders que han determinat el desencadenament de passions que, en congriar-se, espavoridorament, damunt de la vida de un fragment de humanitat, ha de conduir-lo, forçosament, a un estat de incivilització ben dolorosa.

A l'ànim de tots els homes, doncs, i més que al de ningú, a l'ànim dels que senten les idealitats modernes, ha de pendre-hi estada la fretura de una renovació profunda que, en trasbalsar els vells conceptes patriòtics, conresi, amb tota amorositat, un moderníssim sentiment de patria que es fonamenti sobre l'avenç social i l'enfortiment dels llaços de germanat que, cada dia més, han d'estendre's des de un poble a un altre.

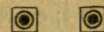
La patria no ha de venerar-se tal com el

capitalisme la entén, sinó, pel contrari, de una faicó ben humana, ha de fer sentir, aquell sentiment, a tots els homes i a tots els pobles, l'estímul de anar renovant la estructura general del món, enderrocant i soterrant tot quant s'oposi a la suprema perfecció dels orgues que fan viure la humanitat.

El capitalisme no té dret a cap hegemonia social. Cal arrabassar-li, doncs, entre moltes altres, la hegemonia que exerceix damunt de la manera de professar el sentiment patriòtic que, per un malentès ben llastimós, encare, en general, tenen els homes.

La hegemonia damunt dels sentiments patriòtics dels homes sols poden exercir-l'hi els que, amb l'ànima inundada de bondats socials, aspiren a renovar, humanitzant-los, tots els atributs de la societat.

I semblant acció renovadora el capitalisme no la sent ni la pot sentir.

ELS "REIS" I LA NOSTRA TARDANÍA

SOVINT ens hem d'adonar que en el continuat trasbals ideològic de la terra, el nostre poble hi ocupa un lloc obscur i a la reraçaga. De les commocions ideals que renoven la vida del món no n'arriba, a nosaltres, més que un reflexe lleu i tardà, com si en lloc d'estar, com estem per la posició geogràfica, en contacte directe amb nacions europees on aquest renovellament continuament fa vibrar totes les fibres del llur còs social, la nostra Catalunya fos enclavada a l'ànima mateixa de l'Estat espanyol, fet de terres immobibles com un cadavre, o en les regions inexplorades del centre de l'Àfrica. És terrible pensar que una senzillera frontera política tanqui tan hermèticament l'ànima i els sentiments de una col·lectivitat a les emocions i els neguits que enllà d'aquesta frontera constitueixen el bleixar vital i vigorós de una col·lectivitat germana, que exercita en la fecunditat les seves inquietuts.

Els ideals de renovació social, quan al cor de la Europa granen i fructifiquen, aquí, a Catalunya, totjust comencen a treure el boriçol de la primera florida.

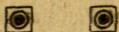
Perquè no hagi de constituir una excepció a aquesta regla, gairebé aplicable en absolut a totes les matèries que afecten la nostra ànima nacional, així passa entre nosaltres en quant es refereix al desvetllament social de la classe obrera. El socialisme és, a la nostra

patria, una planta exòtica que no ha trobat, encare, un terreny amorós a les seves arrels. La nostra classe obrera, entretinguda en el conreu de virtuts socials primitives, sab ésser encare miraculosament sofredit, amb intermitències de petites explosions protestatàries, i sab encare entregar-se a aquesta virtut ridícula i cristiana de la resignació, darrera de la qual, les més de les vegades, hi amaguen els llurs vicis d'impotència els panxa-contents i els covards.

Ara mateix ha passat la nit de Reis... Era una sensació difícil de qualificar la que produïa veure—sota la nit freda i puríssimament estel·lada, a les altes hores que el respir de la ciutat es fa silenciós i suau, com si en el seu somni hi florís la dolcesa de un esdevenidor reparador i venturós—com alentorn de unes llums vacil·lants i mesquines, els nostres obrers compraven, per a l'endemà, amb els diners que eren compensació avara del llur treball, l'alegria dels llurs infants... Barreja confosa d'admiració i de repugnància—pietat o llàstima en el vocabulari burgès—feia el pensar que encare, per al nostre poble, no ha arribat la hora que l'obrer de demà pugui evocar, bò i sentint com una revelació dins de la seva ànima s'il·lumina—com un esdeveniment que ungi per primera volta el seu esperit de les frisanques de redempció que han de santificar la seva vida—el record d'aquell matí de la diada de Reis, en el qual el seu pare, després d'haver-li besat el front, li digué, en una mena de penediment d'haver-lo portat a la vida: «Fill meu, avui són els Reis, que porten joguines als infants, diuen. Però, mira, la eixida de casa és pobre i nua aquest matí com ho era ahir vespre; els Reis només passen per les cases del qui són rics amb els diners de tots nosaltres. La sentor de la misèria els fa angunia, i pels pobres no en porten de joguines. Però, tantseval; el cas és que et facis fort i gran, perquè quan siguis home puguis treballar força, a fi que si els Reis no poden portar joguines als fills que tu tinguis, puguin, quan menys, omplir de presents els balcons dels fills de la teva mestressa». Com deiem, desventuradament, per al nostre estament obrer, no ha arribat encare aquesta hora de serenitat i de fermesa. Ell encare sab sacrificar-se per a enganyar els seus fills.

I els nostres burgesos poden permetre's el dubte de pensar si és que paguen massa bé els seus treballadors, que encare els quedin diners per a *malgastar-los* en joguines.

PERE CARDENAL

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

S'han rebut els donatius que segueixen, destinats a la subscripció oberta, a la nostra Redacció, per als voluntaris catalans de la guerra d'Europa.

	Pesetes
Suma anterior	1.549,05
MATARÓ	
Willy Frediani	10,—
PALAFRUGELL	
Pere Oliveras	1,—
Ramir Deulofeu	1,—
Total pesetas	1.561,05

Dels pobles oprimits

En el passat any 1916, es celebrà a Antofagasta (Xili) el Primer Congrés dels Eslaus Meridionals de Sud Amèrica. Donant compte del mateix, del qual parlarem més extensament la setmana que vé, s'ha publicat un interessant volum, degut a la ploma del patriota eslav Lluc Bonació, d'aon n'extraïem el prefaci que va a continuació.

RESURREXIT!...

Per la Patria i la Llibertat

VICTOR Hugo, en una de les seves obres mestres, *L'année terrible*, diu que hi ha sempre qui porta enlaire la claror de la civilització.

Si aquesta idea immortal del gran pensador francès, anima els esperits més deprimits, com no ha d'inspirar confiança, l'ideal lliberador de tot un poble en possessió de les eficiències necessàries per a constituir un estat lliure i sobirà i fer concert comú amb les demés nacions d'Europa?

Els serbis, els croates i els eslovens, amb el nom genèric de jugoslaus, quals idioma, història, tradicions i costums els són comunes, es troben animats de l'esperit d'emancipació i d'unitat per a posseir totes les essències necessàries, propietats d'una nació, i totes les virtuts que els fan convergir cap a una mateixa i única aspiració; inclinació natural de tots els éssers organitzats. En els seus orígens, fou un poble que posseïa la unitat; anc que les connexions de la història i les influències de les dominacions estrangeres, havien extraviat el criteri de la seva consciència nacional, sense que poguessin, elles, aniquilar la afinitat i la delicadesa profunda i viril de l'ànima jugoslava, intangible, que sempre es mantingué incòlume, a través de totes les tempestes dels temps i dels aconteixements.

La cultura i les facultats de l'esperit eslav meridional, arribaren a conservar-se contra tots els particularismes disolvents, creats per les circumstàncies...

El poble jugoslau, és gran pel seu passat. És un poble clàssic per excel·lència.

Les manifestacions del seu esperit creador, en les lletres, les ciències, les arts, i totes les manifestacions del saber humà, en la conquesta de llorers en defensa i protecció de la civilització, facultats constructives especials a la seva raça, podrien servir d'orgull i honra a pobles més grans.

La seva llengua, la serbo-croata, es bellíssima com poques, per la riquesa de l'idioma i les seves propietats de flexibilitat i senzillesa en la expressió i la traducció del pensament. És comparable al grec. El poble serbo-croata esloven, és ric en tradicions. La exhuberància de la seva poesia, és una de les manifestacions del seu caràcter. Les seves cançons populars, són riquesa nacional tramesa de generació a generació, per tradició oral, orgull i honra de les lletres jugoslaves, que mans

pietoses reculliren en les capes populars de la nació, font inagotable del seu esperit. En elles trasllú l'ànima genuïna d'una raça i es reflexa la seva unitat. És un tresor inestimable, poc conegut pels estranys com tot l'humil i gran...

Aquells cants idíl·lics i patriòtics, cantant la tradició i l'heroisme d'una raça, conservaven, de la disolució, a aquell poble fragmentat i en perpetua mortificació, emprò sempre unit per l'esperit nacional que inspirava la seva vida i els seus sentiments; poble que des que perdé la seva unitat no deixà mai d'aspirar a ella.

Mostrovic, producte de la raça i de la natura, el més gran dels artistes moderns, és una de les manifestacions de l'ànima jugoslava. Quina altra tortura li cab, a l'ànima jugoslava, que de trinxera en trinxera, en la actual guerra, veure entonar a serbis i croates, aquelles cançons reveladores de la eternitat de la seva raça, empenyats, impotents, en fraticida lluita!...

Des dels temps més remots, el jugoslau fou factor de progrés i de civilització...

En l'Edat mitja, serví de baluart contra els invasors de Mahoma, que es llançaven contra l'Occident...

Mentre l'Occident vivia en plàcida i indiferent pau, descansant tranquil sobre els llorers conquerits en les arts, les indústries i les ciències, per a bé i progrés de la civilització, els eslaus del sud, veien durant segles arrasar la llar de la seva patria fins els fonaments, per la causa de la humanitat, la cultura i la civilització, protegint amb el seu braç heroïc la civilització de la Europa occidental... Conteníen les allaus otomanes, més fou a costa de la seva pròpia vida, amb desigual lluita amb els seus enemics...

En aquella lluita de defensa, els jugoslaus queien en holocauste de la civilització, essent la ingràtitat la recompensa...

Més, els jugoslaus no moriren, que lograren salvar viva la seva ànima torturada, a través del captiveri, ja sota la dominació musulmana, ja sota l'administració magiar dels Habsburg. Com de l'Orient naix la llum, i la vida, així hi renaix la seva esperança en la llibertat. Hí hagué època que tot l'Eslau-Meridional suportava pesat esclavatge. Arribà un dia que un fragment de l'ànima nacional dispersa, en un suprem i desesperat esforç, recobrà la llibertat. Era l'esperit jugoslau, que, com altre Piamont, es reencarnava en la Serbià heroica, reanimada, rediviva del passat immortal, car un poble amb tan grans tradicions no deu morir, sinó ascendir fins a l'ideal suprem de la llibertat. Després del Calvari s'apropa la Resurrecció.

Serbia, amb les demés terres jugoslaves irredemptes, de la monarquia dels Habsburg, es troba ocupada, i trepitjat el seu sòl sagrat, fins l'últim, pels invasors. Això no és un motiu per a que l'ideal nacional desesperi, ni renunciï. Resucitarà, més bell i més serè que mai, amb la magnificència de un astre en el firmament. L'esperit de la raça perseguida, mercès a l'ajuda i la protecció dels que s'aixecaren en defensa del dret violat, prosseguirà amb l'ideal que l'ànima i protegeix. Vencerà, o morirà gloriósament pel seu credo, per aixecar nova Kosovo, temple magnífic de una raça forta. S'atança el jorn de l'apoteosi suprem, o de la suprema glòria. A l'orient meridional de la Europa,

una vegada més, no es desment que no s'ani-
quila un poble, ni es destrueix una raça.

Sobre la futura Conferència de la Pau pe-
sen greus responsabilitats.

Els jugoslaus deuen ésser satisfets en els
seus legítims drets, que la història i el princi-
pi de nacionalitat els acrediten.

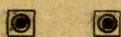
A l'Adriàtic, deu crear-s'hi un equilibri de
concordia, d'equitat i de justícia amb la nació
llatina.

Una bona intel·ligència coronaria les seves
relacions amistoses, al camp del progrés i de
la cultura, aon la espiritualitat de la cultura
llatina i de la cultura eslava hi trobarien noves
fonts de progrés i de civilització.

Qualsevol altra solució, desgraciada per a
ambdues nacions, seria preparar a la Euro-
pa nous conflictes per a una època relativa-
ment propera. I al que deu ella entregar-se,
una volta segellada la pau, és a la obra rege-
neradora de la seva vitalitat, exhausta després
del portentós esforç fet en la reivindicació del
dret violat.

Les decisions de la Conferència de la Pau
deuen ésser justes, puix la seva missió serà
defensar i retre justicier tribut al dret, norma
dels seus bons propòsits.

LLUC BONAÇIÓ. D.

Homenatjant a un vo- luntari català

Ja s'ha publicat, portant per títol *Proeses
d'amor i patriotisme*, el volum que conté
els principals treballs poètics i les més no-
tables cròniques que, estant a Rússia, i més tard
a les trinxeres, escrigué el malaguanyat Pere
Ferrés-Costa. Resulta un llibre d'unes dugues-
centes pàgines, el qual constitueix l'història ro-
màntic d'aquella hardida joventut del plorat es-
criptor, i té el doble aspecte d'aplegar, deguda-
ment seleccionats, els més bells esclats poètics que
commogueren fonamentalment l'esperit d'en Ferrés-
Costa i les més principals vibracions patriòti-
ques, que, trameses senzillament com a corres-
pondències de guerra, constitueixen uns episodis
verament emocionants i verídics.

Proeses d'amor i patriotisme, porta un pròleg
d'en J. Vives i Borrell, on s'hi estudien i posen
de manifest els trets més característics d'aquell
soldat català; unes interessants notes biogràfiques
d'en Pau Modolell; un article descrivint el mo-
ment culminant de la mort del brau voluntari,
degut a la ploma d'en J. Pérez-Jorba, i, a més,
varis gravats i notes explicatives que complemen-
ten la valua del llibre esmentat.

Realment, la Comissió que ha tingut a son
càrrec la publicació d'aquest volum pot estar sa-
tisfeta; ell constitueix un veritable tribut pòstum
d'admiració i homenatge a la bona memòria d'en
Ferrés-Costa.

A tots aquells que se sotscriviren, per a l'ac-
quisició de *Proeses d'amor i patriotisme*, a la
nostra Redacció, poden passar a retirar el volum
corresponent. A més, també, i com a distinció es-
pecial per als llegidors de LA NACIÓ, tenim un
reduit nombre d'exemplars de la obra d'en
Ferrés-Costa, que els cedirem, pel preu de dugues
pessetes, a qui, no havent-se sotscrit anterior-
ment, vulgui, ara, posseir tan interessant
volum.

La premsa i la opinió

MALGRAT no sigui així entès general-
ment, podem classificar la premsa
que, amb dret o sense ell, marca la
opinió del poble nostre, en dugues classes o
tendències: en premsa de dreta o conservadora
i d'esquerra evolucionista o revolucionària
de les idees.

Existeix, emperò, una mena de premsa, que
ella mateixa es titula independent o neutral,
que no tinc cap dubte en considerar com de
la classe conservadora per ésser ella, més
que la mateixa ultra-regressiva, la que atura
més la evolució ascendent de les idees, puix
amb el seu posat hipòcrita de independent,
atropella les ments incautes dels indiferents i
priva amb la seva malèvola acció que aquesta
importantíssima part del públic entri a discu-
tir i a auto-imposar-se una disciplina determi-
nada, cap una o altra de les idees que lluiten
i treballen per tal de regir l'ànima del poble.

La que defensa, amb més o menys acert i
eficàcia, la renovació constant de les idees, no
té la virtualitat que desitjen els homes llibe-
rals que tingui, per quant el seu camp d'ac-
ció és massa migrat, i, generalment, va a raure
a mans dels homes que ja tenen més o menys
despert el sentiment, i no els fa falla la pro-
paganda quotidiana per tenir el convenciment
de la necessitat que els homes posseeixin
una orientació espiritual, per, així, influir en el
desplegament de l'ànima de la humanitat.

La virada de un pensament, que estimi i
comprengui la valor de les idees renovado-
res, és per mi quelcom més difícil i menys
comú, que la de un esperit regressiu que
s'acosta cap el pensar modern i generós.

Per això la feina de la premsa ultra-regres-
siva té una valor més pràctica i forta, per
quant aguanta el nucli d'opinió endarrerida i
el priva més o menys d'evolució.

Mentre la premsa ultra-liberal exerceix
només una influència sobre la gent que ja
porten arrelades a l'ànima les modernes ide-
ologies, i, per tant, difícil, com he dit més amunt,
de canviar i orientar-se cap a ideals contra-
posats, la premsa independent fa la més gran
feina no solament a favor del *statu quo* del
pensar públic, sinó que, per la seva manera
d'ésser, contraria sistemàticament, a mostrar
la raó dels conflictes espirituals i socials que
es presenten, a més d'encaminar els indife-
rents, que són la més gran part del poble,
malauradament, cap a idees del tot rancies, fa
d'ells la gran resclosa que atura l'aigua que
baixa lliure dels cims purs i sanejats, que ve
a portar aires nous de fortitut a la multitud
mig adormida, i que per l'acció hipòcrita de
aquests creadors d'opinió falsa no n'heu la
seva benefactora frescor.

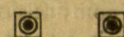
Davant d'això, malgrat desitjar, com a
home liberal, la sinceritat i la rectitut en l'ex-
posició del pensament, a pesar d'avorrir la
propaganda d'idees sense anomenar-les clara-
ment pel seu nom, i donals-hi la valor que te-
nen, sento com a home pràctic la necessitat
imperiosa de contraposar, a aquests fogars de
pensaments enganyats i equivocades, orgues de
opinió ben populars, que tant sols traient a la
llum la veritat nua de les idees que es debatei-

xen, pel sol fet de donar-les hi publicitat, i plaça-
ment en mig de la opinió freda, exercirien una
influència sobre el pensar de la multitud, que
no és pas ben bé morta, sinó que és esmor-
tuïda pel glaçament que li produeix la premsa
independent i insubstantial.

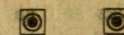
Seràn això bells somnis, seràn utopies pro-
duïdes pel desig d'avenç espiritual del món,
més, si fossim uns altres, si disposéssim d'un
petit nucli d'homes pràctics i generosos, no
seria del tot impossible la creació d'un orgue,
amb fins mercantils i tot, amb una superior
presentació, informació i amenitat, que molt
fàcilment superaria la estètica i utilitat dels nos-
tres grans rotatius pagesívols i de mal gust i
s'imposaria, també, com tota cosa que no exi-
geix un sacrifici per part del públic sense
ideals.

El dia que Catalunya pugui trobar aquest
nucli, avui per dissort introyable, la causa de
la nostra llibertat nacional haurà donat un
gran pas, i ens acostarem a grans gambades
a la formació d'un poble una mica més cons-
cient i una mica més avalorat, entre les col·lec-
tivitats que, per la seva acció, influeixen a la
marxa del pensament de tots els pobles de la
terra.

FELICIA AGUDES

**Nacionalistes: Porten LA NACIÓ a la fàbri-
ca, al despatx, al treball i a tot arreu on
pugui guanyar-se un català per a les nos-
tres idees. Que la veritat sia coneguda i
emmeni la voluntat del poble**

Per la Lituania

El Comitè Pro-Lituania ens adreça la co-
municació següent:

«La proclamació del President Wilson
a favor dels lituanians i autoritzant, en els Estats
Units, una capta a favor de la població civil de
la Lituania ocupada i dels 30.000 presoners litua-
nians que hi ha a Alemanya, fou seguida per
altres proclamacions anàlogues dels cardenals
Farley i Cibbison i dels governadors dels Estats
de Pensylvania i Illinois.

La capta fou realitzada per un exèrcit de cent-
mil captaires, joves i damiselles, en les principals
ciutats nord-americanes, i sota el patronatge de la
Creu Roja Americana i del Comitè Central lituanià.
Els donatius recollits pugen més de un milió de
dòllars.»

El Comitè barceloní Pro-Lituania ha re-
darrerament per a la sotscripció iniciada per ell:

Suma anterior.	90 Ptes.
Paul M. Turull	5 »
Octavi Gay de Montellà	5 »
M. Alfonso Quintanilla	5 »
J. Pérez-Jorba, de París	5 »
Lluís Nicolau d'Oliver	5 »
Ferràn Valls Labernier	5 »
Total.	120 Ptes.

La sotscripció continua oberta a la Secretaria
del Comitè, Plaça de la Universitat, 4, 2.ª, 2.ª.

Les proposicions de pau i els socialistes

DESPRÉS de la declaració feta, al Reichstag, pel Cancellier de l'Alemanya, referent a les proposicions de pau i les notes a que aquella declaració ha donat origen, els més autoritzats socialistes de tot el món han expressat la opinió que els mereix el significat que la pau, en aquest moment, pot tenir. Anem a transcriure, ara, alguna de les opinions esmentades, començant per les dels socialistes belgues —en Vandervelde— i anglesos —Henderson i Roberts— que concorreueren, el passat més de Desembre, a una de les sessions del Congrés Nacional dels socialistes francesos, celebrat, darrerament, a París.

Henderson, després de recordar la declaració de la Conferència de Londres del 14 de Febrer de 1915, digué que «la Nota alemanya es basa en la victòria de les armes imperials, i que cap socialista pot, per tant, acceptar-la, ni pensar en la pau sense una completa reparació pel passat i una seguretat absoluta per a l'esdevenidor».

En Vandervelde digué: «Ahir mateix he rebut un missatge, de Bèlgica, de una assemblea que m'envia els noms dels delegats del partit obrer belga per a la propera Conferència dels socialistes aliats, i aquests noms són tot un programa. Els obrers de allà abaix, reunits en assemblea secreta, no han elegit més que militants que opinen que aquesta guerra no pot acabar en l'equívoc i en la indecisió.

» Els internacionalistes que lluiten sots les banderes de França, Anglaterra, Rússia i Bèlgica estan acordes amb els internacionalistes de l'Alemanya, amb els que resten empresonats amb en Liebknecht i na Rosa Luxemburg, que expien la seva oposició contra l'esperit de invasió, de cesarisme, dels agressors.

» Per la llibertat dels pobles reconquerida, pel dret de les nacions reconegut, principis proclamats per la Internacional, aquesta renaixerà més bella i més poixant en la victòria del dret.

» Nosaltres reclamem més llum i estem disposats, també, a combatre l'imperialisme de la banda d'ençà de les trinxeres, tant com el cesarisme de la banda d'enllà».

En Roberts, un dels delegats de l'*Independent Labour Party*, fundat per en Keir Hardie, afirmà que «els pacifistes immediats a l'Anglaterra són ben comptadets, i que cap d'ells assoliria els sufragis dels seus electors.

» Nosaltres hem acceptat la guerra amb el fi de defensar la neutralitat de la Bèlgica i de fer respectar els tractats internacionals i de assegurar la llibertat de tots els pobles. Això bé val la gràcia d'ésser defensat; i la guerra no finirà en tant que el nostre propòsit no sigui un fet evident i perdurable.

» L'Alemanya parla, ara, de negociar. Què significa això? Se sent cansada de combatre o desesperançada de assolir la victòria tantes vegades anunciada?

» Parlamentar en aquest moment equivaldria a concedir un armistici, una treva, a l'enemic, durant la qual es prepararia per a donar-nos un cop mortal.

» Tot el món desitja la pau, i estaria dispo-

sat a parlamentar amb l'Alemanya si fos cosa de posar-se en contacte amb el poble; emperò ara seria qüestió de tractar amb el Kaiser, com ho prova el que les proposicions de pau han estat furtades a la discussió del Reichstag; seria un negoci a fer amb el Kaiser i els seus inseparables companys de causa; és a dir, hauria de tractar-se la pau amb els que desencadenaren la guerra, amb els violadors del dret internacional, amb els profanadors de la neutralitat de la Bèlgica sublim.

Acabà dient que «cal que no sigui el Kaiser qui posi terme a la guerra, i que és precis demostrar-li a l'Alemanya que la força bruta no ho és pas tot, fent-li veure, ensems, que, amb tot i ésser més forts els aliats, situen per sobre de totes les altres coses el dret i la justícia».

Per altra banda, també, l'agrupament socialista Unió i Treball, de Alemanya, ha fet la següent manifestació: «Nosaltres hem demanat, des de bon principi, l'apertura de negociacions de pau conforme a la solidaritat dels pobles, tal com ella fou proclamada, clara i enèrgicament, per la Social-Democràcia, als seus Congressos nacionals i internacionals, com a idea directriu de la política internacional del proletariat. Tenim la ferma convicció de que, les masses democràtiques, a tots els països, volen viure, amb els demés pobles, en una pau que concedeixi, a tots, el dret a la lliure disposició de sí mateixos. Tot moviment en aquest sentit comptarà amb l'adhesió i ajuda nostra.

» El Govern alemany, de acord amb els seus adlalters, ha tramès als Gabinet dels Estats aliats una Nota a la qual es mostra propici a entrar en negociacions de pau. Per a que la Nota esmentada pugui arribar a la fi, cal que la idea de sotsmissió política, econòmica o militar de un poble qualsevolga, per la força de un altre Estat, sigui francament rebutjada per tots els països.

» Conforme a la concepció fonamental per nosaltres capida de que la guerra no és pas un element regulador dels antagonismes entre els pobles i les relacions llurs, nosaltres protestem contra tota explotació de la situació militar per a violentar un poble.

» Propòsits de aital índole no assoliran altres resultats que l'agreuament i prolongació de la guerra present, a més de implicar la propensió a noves i encare més horribles lluites. Si la perdurabilitat de la pau ha d'ésser garan-

titzada, cal que, com a conseqüència de acords internacionals, els armaments i pertrets guerrers, en la pau, siguin restringits, i els conflictes inter-estats es sotmetin a l'arbitratge.

» El poble i la representació del poble no en saben res de les condicions en que el Govern vol obrir les negociacions de la pau.

» El que és decisiu per a l'èxit es manté a la fosca. Nosaltres exigim la publicació de les condicions de la pau.

» Fórmules que permetin interpretacions diverses creen la desconfiança i fan difícils les negociacions de la pau, quan no les fan malbé per complet.

» Fem, doncs, constar que aquestes condicions no foren discutides, al Reichstag, contra el desig dels nostres companys, els socialistes de la minoria, i contra el dels anxionistes, els conservadors i els nacionalistes lliberals, desig coincident, però que obeïa, com és fàcil suposar, a impulsos totalment distints. S'oposaren a la discussió els diputats del centre, els progressistes i els socialistes de la majoria.»

Al Congrés Nacional francès a que més amunt fem referencia s'aprovà, per 2.781 vots contra 130, la següent moció:

» El partit socialista francès de la Internacional obrera es complau exterioritzant els seus desigs de pau tal com fou definida a la Conferència de Londres del 14 del Febrer del 1915.

» Els socialistes de Anglaterra, de Bèlgica, de França i de Rússia no anhelan l'eixafament polític ni econòmic de l'Alemanya, ni desitgen fer la guerra als pobles, sinó als Governos que els oprimeixen.

» Aspiran a la llibertat de Bèlgica, i a que aquest país sigui indemnitzat; a que el problema de Polònia es resolgui de acord amb la voluntat dels polacs, en el sentit de la més amplia autonomia, ja al sinu de un sol Estat, o bé amb la independència completa, i volen, també, que, a tota la Europa, des de l'Alsàcia i la Lorena fins els Balkans, les poblacions que s'anexionaren, per la força, a països estranys, rescabalin la llibertat i els drets llurs.

» Afitats aquests principis com a invariable punt de partença per a tractar qualsevol oferiment de pau, el partit socialista regoneix que la Nota dels Imperis centrals no constitueix una veritable proposició per a que cesin les hostilitats, car aquesta Nota no brinda cap fórmula que, d'existir, podria donar la mesura de l'alcanc de la pacífica iniciativa.

» A més, estima el partit socialista que els Governos aliats no tenen altre remei que endigar tots els seus esforços pel camí de la defensa nacional, vivificant, a les nacions respectives, les forces materials, amb el fi de sostenir la força moral, qual decaïment podria ésser funestíssim.

» Per tals raons, doncs, considera el partit que la França i els aliats seus deuen contestar al president Wilson que, per haver imposat la guerra les potencies centrals, just és que donin a conèixer, elles també, les condicions en que pactarien a aquells als quals obliguen a una defensa èpica.»

SEGELLS AL·LEGORICS

A PROFIT DELS VOLUNTARIS
CATALANS QUE LLUITEN EN PRO
DELS AL·LIATS

A la nostra Redacció s'ha posat
a la venda la

PRIMERA SERIE

Preu: UNA PESSETA

Els documents de la guerra

El "Llibre Verd" italià (*)

III Y DARRER

La contra-proposició italiana

EL dia 6 d'Abril, el baró de Burian demana les condicions de la Italia, que el ministre italià, el dia 8, contesta en la següent forma:

«Article 1.—L'Austria-Hongria cedeix a la Italia el Trentí, amb els límits que tenia el regne italià el 1811, això és, després del tractat de París del 28 de Febrer de 1810.

«Art. 2.—Es procedeix a una ratificació, a favor de la Italia, de les seves confinies orientals, restant compreses dins el territori cedit les ciutats de Gredisca i de Goritzia. De Trogofel, la nova ratlla se separa de l'actual, dirigint-se a l'Est fins a l'Osténirg, i d'allí ascendeix de la Carnia fins a Saifiniz. Pel contrafort entre Seissera i Schilza arriba al Virsehberg, i després torna a seguir la ratlla actual fins els pas de Nevea, per a pujar de les faldes del Rombone fins a l'Isonzo, passant a l'Orient de Plezzo. Segueix després la línia de l'Isonzo, fins a Tolmino, on abandona l'Isonzo per a seguir una línia més oriental, la qual, passant a l'Est de l'alt planell Pregona-Planina i seguint el solc del Chiappovano, baixa a orient de Goritzia, a través del Carso de Comen, i acaba en la mar, entre Monfalcone i Trieste, a la proximitat de Nabressina.

Art. 3.—La ciutat de Trieste amb el seu territori, que serà estès al nord fins a comprendre Nabressina, de manera que limiti amb la nova frontera italiana—article 2—, i al sud fins a comprendre els actuals districtes judicials de Capo d'Istria i Pivano, seran constituïts en un Estat autònom i independent pel que es refereix als aspectes de política internacional, militars, legislatius, financers i administratius, renunciant l'Austria-Hongria a tota sobirania damunt d'ell. Trieste haurà de restar port franc. No hi podran entrar milícies austro-hongareses ni italianes. El nou Estat pendrà al seu càrrec una part de l'actual Deute públic austriac, proporcionalment a la seva població.

«Art. 4.—L'Austria-Hongria cedeix a la Italia l'agrupament d'illes Curzolaries,

(*) Extret del segon volum de *La guerra de les nacions*, recentment publicat per la Societat Catalana d'Edicions.

comprenent-hi Lissa—amb els seus illots veïns de San Andrea i Bussi—, Sessina—amb Spalmador i Torcola—, Curzola, Lagosta—amb els illots i esculls veïns—, Carza i Mededa, a més de Pelagosa.

«Art. 5.—La Italia ocuparà tot seguit els territoris cedits—articles 1, 2 i 4—, i Trieste i el seu territori seran evacuats per les autoritats i tropes austro-hongareses, amb el llicenciament immediat dels militars de terra i de mar que depenguin d'aquells i d'aquest territori.

«Art. 6.—L'Austria-Hongria regoneix la plena sobirania italiana damunt Val'lona i la seva badia, comprenent-hi Saseno, amb tot el territori que per la seva defensa es necessita com a *hinterland*.

«Art. 7.—L'Austria-Hongria es desinteressa completament de l'Albania enclosa dins els límits traçats per la Conferencia de Londres.

«Art. 8.—L'Austria concedirà amnistia i llibertat immediata a tots els condemnats i processats per raons militars i polítiques provinents dels territoris cedits—articles 1, 2 i 4—i evacuats—article 3—.

«Art. 9.—Per lliberar els territoris cedits—articles 1, 2 i 4—de llur part d'obligació en el Deute públic austriac o austro-hongarès, així com en el Deute per pensions als funcionaris imperials i reials cessants, i contra l'integral i immediat traspàs al regne de Italia de tota propietat dominial mobiliaria o immobiliaria, menys les armes, que es trobi dins els mateixos territoris, i en compensació de tot dret d'Estat relatiu als dits territoris en quant s'hi refereix, sigui pel present sigui per l'esdevenidor, sense cap excepció, la Italia pagarà a l'Austria-Hongria la suma de dos-cents-milions de lires italianes, en or.

«Art. 10.—La Italia es compromet a mantenir una perfecta neutralitat durant la guerra respecte a l'Austria-Hongria i a l'Alemanya.

Art. 11.—Per tota la durada de la present guerra la Italia renuncia a tota facultat d'invocar ulteriorment al seu propi favor les disposicions de l'article 7 del tractat de la Triple Aliança, i la mateixa renuncia fa l'Austria-Hongria per quant es refereix a la realitzada ocupació italiana de les illes de Dodecanès.»

L'Austria rebutja les pretensions italianes

Mentre les negociacions es duïen a terme, per tota la premsa europea i àdhuc per les cancelleries corrien veus d'una pau separada entre l'Austria-Hongria i la Rússia, pau que s'encaminaria a tenir les mans lliures contra la Italia.

Aqueixes veus creaven a la Italia una fonda inquietut i una gran nerviositat. Tant varen accentuar-se els rumors que, no volent romandre en una actitud d'incertesa perillosíssima, Sonnino, amb data del 13 d'Abril, va telegrafiar a l'ambaixador italià a Viena, el duc d'Avarna, que li era urgentíssim tenir una resposta del Govern de l'Austria a les demanes italianes.

En la seva contesta, el duc de Burian, proposà una ampliació del territori a cedir en el Trentí, però es negà a tota altra concessió, àdhuc a regoneixer la ocupació de Val'lona pels italians.

Aquest refús a regoneixer la ocupació de Val'lona pels italians, tenia tot el caràcter d'ésser fet aposta per a impossibilitar la intel·ligència amb la Italia.

Era, en efecte, un cas d'amor propi per a aquesta mantenir la ocupació de Val'lona, realitzada en els primers mesos de la guerra. D'altra part, la possessió d'aquest port la consideren els italians necessaria per a garantir la llur llibertat d'acció a l'Adriàtic, car si una altra potencia arribés a establir-se a Val'lona, el canal d'Otranto, que és la sortida del mar Adriàtic al Mediterrani, podria restar tancat, i així les dugues costes de la península italiana, l'adriàtica i la mediterrània, restarien incomunicades marítimament, i les forces navals italianes de l'Adriàtic foren embotellades.

Italia denuncia el tractat de la Triple Aliança

Després d'alguns dies més de *vanes discussions*—la frase és del propi ambaixador italià—, el Govern de Italia, considerant fracassades les negociacions, va pendre l'acord de denunciar el tractat d'Aliança amb l'Austria-Hongria, per considerar-lo vulnerat, en l'article 7, per la conducta del Govern de Viena. La Italia recobrà ensem la seva llibertat d'acció.

L'acord del Govern italià fou comunicat al Govern austriac el dia 4 de Maig.

De moment, la denuncia del tractat no va fer-se pública.

CAPTAIN MORLEY

El voluntari català Josep Lajunta

El voluntari català Joaquim Baró

El voluntari català Isidre Pons

Del moment bèl·lic

Al marge de la Diada

El pensador i l'orador

Els sueco-finlandesos s'esforçaven en ridiculitzar els nacionalistes finesos i es movien de la llengua finesa, a causa, principalment, dels termes nous—entre altres, tots els tècnics—que havia calgut introduir-hi. Més l'idioma nacional entrà en les escoles primàries, i poc a poc es va anar guanyant el respecte de tothom, a despit de les rialleries.

(De la monografia relativa a Finlàndia en la *Historia dels Moviments Nacionalistes*, per A. Rovira i Virgili.)

ASSISTIEM, dissabte passat, al míting que en honor del nostre idioma tingué lloc al sumptuós Palau de la Musica Catalana. L'Albert Bastardas ens dibuixava magistralment l'estat de descatalanització en que es troba nostra gran patria, àdhuc aquella regió que n'és nucli i baluart: la Catalunya del vell principat. En Bastardas, que posseeix un enteniment clar, un talent que no s'atura en la superfície de les coses sinó que s'hi endinsa fins a la seva quintaessència, després de demostrar que la majoria dels catalans no es comporten com a tals, no proferí contra ells cap mena d'execració. Ell sab perfectament que la escola castellana és l'instrument més poderós de la nostra desnacionalització. Està ben persuadit que el bandeament del català de la escola pública és la principal causa de la inferioritat en que ell es troba en la premsa, en el llibre, en molts actes de la vida social. Les primeres impressions difícilment s'esborren. Si al nen, de petit, no li ensenyen a estimar sa patria, sa llengua i sa raça, què podem exigir-li quan sigui gran?

Com que en Bastardas no adornava la exposició d'aquestes senzilles i grans veritats amb tots aquells atributs que constitueixen la eloqüència, el públic no es va sentir sugestionat i no va evidenciar la seva confortat amb el que manifestava el digne diputat per Barcelona.

A les darreries de l'acte, com a cosa exquisida que es reserva per l'últim, pel coronament, va parlar aquesta mena de Melquíades Álvarez de la nostra terra que és en Bofill i Matas.

En Bofill, que sab que Catalunya està desnacionalitzada, tremola en pensar que ella pogués recobrar sobtadament la seva autonomia política. Si aquesta, avui, fos assolida, la nostra patria no estaria del tot lliberada, perquè, encare que fóra un Estat, no seria plenament una Nació. I en Jaume Bofill s'esgarrija en pensar en la probabilitat que els castellans ens retreguessin l'esclavatge que encare planaria damunt nostre quan ja ells no ens dominarien. Aquests tristos pensaments determinaren en el poètic regidor de Barcelona un torrent de formoses paraules anatematitzadores dels nostres estaments descatalanitzats.

Nosaltres, que també ho afirmem que Catalunya està desnacionalitzada, anhelem inten-

sament, pregonament, que un aconeixement qualsevol determini el que ella recobri la seva sobirania i, com a conseqüència d'aquella possessió, el domini de les seves institucions públiques de cultura. I si al començament de la nostra nova faïç de viure, els castellans ens retreguessin la manca de consciència nacional catalana que forçosament observarien en la majoria dels nostres compatriotes, els hi diríem que ells, els castellans, que fins allavors ens haurien dominat, en tindrien la culpa, ja que els conciutadans nostres estarien desnacionalitzats mercès a la educació castellana que haurien rebut. I els hi diríem també que esperessin a que les noves generacions catalanes sortissin d'escoles on hi bategués el nostre sentiment nacional i aleshores veurien si encare hi haurien catalans indiferents a les coses de nostra veritable patria.

Que vingui, que vingui, la sobirania nacional de Catalunya, i que caigui en mans dels patriotes, que, si ella fos integral, a no trigar gaires anys la llibertat espiritual de la nostra patria existiria robusta i esplendorosa, indicant el complet deixondiment de la Nació Catalana.

R. R. i C.

Responent a l'apel·lació d'en Vandervelde

Als socialistes catalans

A la Redacció de LA NACIÓ, hi trobaran, els nostres amics, uns plects en blanc disposats per a rebre les firmes dels que estiguin identificats amb l'esperit que informa la Resposta que a continuació transcrivim:

RESPOSTA DELS SOCIALISTES CATALANS
A EN VANDERVELDE

COMPANY EMILI VANDERVELDE:

Hem llegit, commoguts, la vostra apel·lació a la Internacional socialista. Coneixiem els fets, i, des del fons de la nostra personalitat de homes lliures, els condemnàvem amb tota la força del nostre ésser, i ens sentíem, en la dissort, més lligats, encare, amb aquest admirable poble belga, que ja havíem après a estimar en temps millors.

Més, davant la vostra apel·lació, nosaltres, socialistes-nacionalistes catalans, fills de un poble que coneix per experiència pròpia els greus mals de les dominacions estranyes, creiem un deure fer públics aquests sentiments i fer-vos-ne ofrena a vós, en qui veiem representada tota la Belgica que sofreix aquest esclavatge monstruós que la humanitat s'havia fet la il·lusió de no tornar a sofrir mai més.

No cerquem, a les llistes de la Internacional, l'agrupament català. Per desgracia, com en tantes altres coses, la nostra personalitat com a poble es troba, en aquest punt, absorbida per la general espanyola. Més, aquest agrupament socialista català, adherit sentimentalment a la Internacional, existeix de fet: som nosaltres i molts de altres.

Nosaltres, que, entenent que el progrés de la humanitat ha d'ésser fruit de la col·laboració i convivència de tots els homes i de tots els pobles, volem millorar la nostra patria, Catalunya, per a fer-la un instrument de contribució al millorament humà; que creiem que la explotació o sacrifici de un home o de un poble per un altre home o per un altre poble és un greu perjudici per a la humanitat; nosaltres, catalans, que sabem per trista experiència el bé que fa, als homes que sofreixen dolors per injustícies socials, el sentir-se prop seu l'adhesió dels llurs semblants, us venim a dir que estem absolutament al vostre costat en la digna protesta que sosteniu contra el procedir de les autoritats alemanyes i que sentim com a propis els dolors dels vostres compatriotes deportats.

Que la victòria del vostre exèrcit i dels vostres aliats, per la qual fem els nostres millors auguris, serveixi per a instaurar al món un règim de llibertat i de respecte per la dignitat i la vida dels homes i dels pobles, que faci, per a sempre més, impossibles aquestes desviacions que a tan gros preu paguen els homes de ara.

Barcelona, Desembre de 1916

De les deportacions belgues

Els sòus dels deportats

A pesar de tots els telegrams de l'agència Wolff, cal que se sàpiga exactament—diu *L'Eco Belga*—com, els obrers de la nació martre, són enrolats pels seus dominadors inics.

Cal distingir, entre els deportats, dues categories ben diferents: els que firmen volenterosament (?) l'enrolament que els alemanys els proposen i els que refusen.

Els voluntaris—que són molt clars—són empleats amb un sòu de 12,50 marcs per dia. Jornal esplèndid! Emperò, tantost són arribats a Alemanya, acabada la primera setmana, se'ls reté un cert tant per cent, destinat a dotze caixes diverses—pensió, orfes, accidents, viudes, creu-roja, emprèstit de guerra (!), etcètera.—Els resta, doncs, deduides totes les retencions, 1,60 marcs per setmana, o sigui trenta cèntims cada dia!... Què cal pensar-ne de aquests alemanys que retenen als obrers belgues els sòus estipulats, per a ajudar la obra dels incendiaris de Lovaina i els assassins de Dinaut?

La pensió i l'hostatge corren a càrrec del director de la fàbrica; més, quina alimentació! Patates cuites amb aigua sense sal, qual aigua, convertida en saborós (?) brou, els és servida en sopa. De carn, no en veuen mai. És a dir, una alimentació, a més de insuficient, infecta!

Els deportats que formen part de la segona categoria són encare pitjor retribuïts, si això és possible!... Aquests són els obrers que, els barbres teutons, arrenquen de les seves llars, i que, a pesar de les menaces, refusen treballar contra la patria pròpia.

Els alemanys, però, sempre generosos, els paguen a raó de vuit marcs per dia; emperò, passa que, al moment de haver de percebre, pels sis dies de treball de la setmana, els quaranta-vuit marcs, resulta que deuen, al seu patró, per despeses imaginaries, 49,50 marcs!...

Així, doncs, aquests pobres obrers esclavitzats, que, després de haver treballat tota la setmana, han de patir fam i senten, a més, sobre el seu còs enfeblit, la tralla del dominador, deuen pagar, encare, 1,50 marcs a qui els flagella i es beneficia del seu treball forçat!

La llibertat del director de "La Justicia Social"

PER fi, al cap de onze dies d'haver sigut aprovada la llei de amnistia, el dia 4 del corrent mes, fou posat en llibertat en J. Recasens i Mercadé, director del desaparegut setmanari socialista *La Justicia Social*, de Reus. A les moltes felicitacions rebudes per en Recasens, pot afegir-li la nostra més coral enhorabona.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS DE REPRESENTACIONS
ADMINISTRACIÓ DE FINQUES
CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226
SANTIAGO DE CUBA

AL VOL

El triomf de la nostra intransigència

PER fi, aquells diaris que es diuen aimantísim de Catalunya, que defensen solucions autonòmiques, que no combaten el nacionalisme, que no menyspreuen la parla nostra, que es vanter d' ésser lliberalíssims, que regoneixen la definitiva reviviscència que s'opera al nostre poble, que volen ésser elements de l'afirmació catalana, comencen a catalanitzar del tot l'acció llur, publicant, periòdicament, per ara, articles escrits en la nostra llengua natural.

A *El Diluvio* del dia 6 del corrent, el vell diari republicà, en el que, sens dubte, pensava el Doctor Martí i Julià, quan, fa vuit anys, escrivia, al periòdic *Catalunya*, les paraules que suara hem transcrit, apareixia un article, un bell article, signat pel seu director, en Jaume Brossa, escrit en català.

La toqueteria nostra, dels nacionalistes catalans, dels *professionals de la intransigència*, dels idealistes, dels utòpics, dels maniàtics, dels visionaris, dels somniadors, va triomfant, i les utopies de ahir són les realitats de avui.

El constatar el progrés de la renacionalització de Catalunya, de la lliberació espiritual del nostre poble, ens produeix un goig compensador de tots els patiments, una alegria remuneradora de totes les despeses, una satisfacció superior a tots els sacrificis que, per la justíssima i nobilíssima causa de Catalunya, portem realitzats.

No cal dir com, xardorosament, felicitem a en Brossa, i com ens agradaria que no solament els seus notables articles setmanals sortissin escrits en català, sinó que tot el diari hi apareixés també.

I ens plauria, aiximateix, que aquest il·luminatissim traç de catalanitat, d'espiritualització, de idealisme, fos imitat per tots els publicistes que, vantant-se d'ésser patriotes de Catalunya, la neguen, des del moment que, per a relacionar-se amb els naturals, no fan ús de la llengua catalana.

Tindran cua de palla?

La impressió, com se veu, que han fet, als Estats Units, les paraules de l'ambaixador nordamericà a Berlín, Mr. Gerard, «Mai, d'ençà del començament de la guerra, les relacions dels Estats Units amb Alemanya han estat tan cordials com avui», ens han fet somriure, sense, per això, venir-nos de nou, ni molt menys.

En veure l'interès de desvirtuar les paraules de Mr. Gerard, donant-li una importància tan extrema, en telegrafiar, desseguida, inquirent qui havia autoritzat exterioritzar el sentiment que la frase al·ludida enclou, hem pensat que Mr. Gerard ha tingut un moment sentimental, que és un home sincer, i, enc que no creguem que aquella frase sigui un reflexe de la opinió nordamericana, també hem pensat, involuntàriament, si tindran cua de palla?

De altra manera, també, demà, podien haver repetit la frase, substituint les paraules convenients, als aliats, i, així, s'hauria quedat perfectament amb tothom.

Teníem entès que la diplomàcia era, generalment, això.

Preguem a tots els que tinguin rebuts entretinguts a la nostra Administració, que els passin a fer efectius ben promptament, puix en cas contrari s'enviarà a cobrar a domicili, per no deixar-ne acumular més, cosa que ens produeix una anormalitat. Estem decidits, en benefici de la nostra publicació, a que no es perllongui més aquesta deficiència.

Per la llengua catalana

A la grandiosa i bella sala del Palau de la Música Catalana, davant d'un auditori selecte i nombrós, veient-s'hi moltes dames i damiseles, distingides i xamoses, assolí encoratjador efecte, el passat dissabte, dia 6, el primer acte de la festa de la Diada de la Llengua Catalana, estant presidida la solemnia assemblea pel gloriós dramaturg l'Àngel Guimerà i per la venerable poetessa Dolors Monserdà d'en Macià, que estigueren acompanyats per representants de diferents corporacions i entitats oficials i particulars.

Obre l'acte el gran poeta, i, totseguit, el secretari llegeix una serie de adhesions de tots els països de llengua catalana, que no són poques.

En Jacint Mustieles, en nom de Valencia, que és saludat amb forts aplaudiments, és el primer en parlar, el qual comença, en nom de la patria seva, saludant Catalunya i els catalans. Després de una brillant disertació sobre la formosura, la fecunditat, la consciència, l'esperit i l'amor dels fills de la terra valenciana, tot recordant els alts prestis de les lletres i les arts valentines, diu que al seu país se sent, també, la nacionalitat catalana, que el renaixement de Catalunya ha desvetllat el de Valencia, més que si no tingués cap altra raó inicial, la de la nacionalitat seria ja prou forta, i acaba fent presentalla de l'adhesió més coral de Valencia a la Diada, que allí, també, avui, se celebra. Grans picaments de mans li regradien el seu bell discurs.

L'Albert Bastardas, després d'un fàcil pròleg, refereix, amb frases ben justes, el que passa als infants a la escola quan se n'adonen que hi domina un idioma que no és el que les mares els parlen; senyala el fet de que quasi tots els diaris de Barcelona surtin en castellà. Diu que la llengua nostra no és més generalment escrita i coneuada perquè es desconeix la elegància i la poesia i la gramàtica del verb de Catalunya, i, per això i altres motius, s'escriu i es parla, o es creu escriure's i parlar-se, més correntment, el castellà. Saluda els germans de Mallorca, Valencia i Rosselló, que, amb els actes seus, manifesten la indestructible unitat nostra, quals puntals són en Ramón Llull, l'Ausiàs-March i en Ramón Muntaner. Forts i entusiastes aplaudiments li segellaren les darreres paraules.

En lloc d'en Lluís Martí, com s'anunciava, es presenta en Joan Estelrich, parlant en nom de les illes Balears. Comença fent protestes de modestia, de insuficiència, i pretextant la precipitació de l'arribada i la emoció que li produïa l'haver de parlar a un concurs tan nombrós i distingit, improvisa un tan bell prefaci, que la concorència, totseguit,

restà corpesa per la suggestiva i càlida prosa de jove literat mallorquí. Diu que la festa de la Diada de la Llengua fou celebrada, també, a Inca, cor natural i geogràfic de Mallorca. Enumera i elogia les personalitats mallorquines que hi foren presents, remarcant que el poble, el veritable poble, també hi concorregué, el que demostra que Mallorca es desperta a l'esclat de les idees noves. Belles, magnífiques i eloqüents paragrafades formaren la garlanda polícroma glosadora de la inspirada pensa del company Esterlich, que terminà la seva oració, fervorosa, entusiasta, florida, amb un cant al verb d'en Ramón Llull, la gloria del qual perdura a través de les centúries. Una ovació estruendosa rubricà el meritíssim discurs del brau mallorquí.

El secretari, a continuació, llegeix una carta de l'Emmanuel Brousse, diputat dels Pirineus Orientals, que no reproduïm en gracia a la seva extensió, més sí direm que tota ella revela un ferm i arrelat amor a la terra i la llengua catalana, ensems que fa una forta i gràfica al·lusió als legionaris de Catalunya que lluiten per la llibertat, i acaba amb un visca la nostra llengua catalana! El mateix secretari llegeix un telegrama, en gallec, de Nostra Falha, i un altre, també en gallec, de Amigos de Falha, de Monforte.

En Magí Morera i Galicia s'aixeca a parlar, essent saludat afectuosament pel públic. Comença dient que poques eqses refresquen tant l'esperit com les paraules calentes. Per aquest escenari ha passat, avui, tota la Catalunya del rei Jaume, que ve a dir que se sent, ara, tan íntegra espiritualment com aleshores. Fa una crítica de tons humorístics, analitzant diferents aspectes de l'afebliment de la patria i la societat catalanes, essent-ne causa principalíssima la manca de cultura, conseqüència de la poca cura i respecte que posen i senten els catalans, en general, pel conreu de la propia llengua i de la historia i de la literatura nostres, per efecte de la influència que de temps ve exercint, a Catalunya, en totes les coses, l'idioma castellà. Acabà el seu discurs satíric amb una frase hermosa, dient que la llengua ha de transparentar tots els pensaments del poble que la parla, rebent-ne, per tant, aquells gaudis i prosperitats que són de llei. Una gran ovació refermà les paraules de l'orador.

El secretari llegí unes quartel·les de la eximija escriptora que compartia la presidència amb el venerable comediògraf, gloria del Teatre nostre, les quals no transcrivim íntegres, tampoc, perquè el caràcter de ressenya del present article no ens ho permet. No-res-menys, direm que, una vegada més, la excelsa poetessa manifesta el seu amor per Catalunya i la pulcritud immaculada del seu estil, ensems que ens mostra fins aon pot elevar la seva fantasia prodigiosa amb les màgiques virtuts de la seva ploma. L'auditori, unànim, tributà una ovació afectuosa i reverent a la dama digníssima.

En Jaume Bofill i Matas clogué els discursos, essent molt aplaudit en aixecar-se a parlar. Fa relació de les circumstàncies en que s'efectuà, l'any passat, la Diada de la Llengua Catalana, i remarca el fet de que, enguany, se celebri sense incidents. Diu que aquesta festa és constructiva, és la més intensa, la més cabdal i la més característica de les llibertats nacionals i ciutadanes. Nostra Parla, diu, labora perquè cada any se celebri, renovant, així, el caliu que ha de mantenir encès l'amor dels fills de les terres catalanes pel seu idioma natural.

Una forta i prolongada ovació coronà el bell discurs d'en Bofill i Matas, iniciant-se, totseguit, les primeres notes del nostre himne, essent una vera llàstima que, en solemnitats semblants, no sigui la concorència en massa que entoni la més popularitzable de les cançons nostres, puix que ella és el clam de les nostres enyorances, de les nostres protestes, de les nostres esperances més legítimes; és, com tots els himnes, el cant de la brega i la balada de les hores pacífiques.

A la tarde, al Palau de Belles Arts, amb una

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS
: : : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 cénts.

LA NACIÓ als seus llegidors

NOVAMENT, finit el darrer trimestre de 1916, donem als nostres llegidors notícia de l'estat econòmic de LA NACIÓ, i del deute que ha produït la seva publicació durant els mesos d'Octubre, Novembre i Desembre. El dèficit d'aquest passat trimestre no ha sigut pas tant crescut com el dels mesos d'Agost i Setembre passats, però com que l'import del que s'ha recautat amb la subscripció oberta no ha arribat a eixugar el dèficit de Ptes. 246'70, resulta que aquest darrer trimestre ens ha causat un dèficit de Ptes. 171'65, les quals afegides al pendent de Ptes. 71'70 donen un total de Ptes. 243'35 per a quin eixugament tenim oberta nova subscripció. Els noms dels contribuents a la mateixa començarem a publicar-los des de la setmana entrant.

Heu's aquí la liquidació corresponent al quart trimestre de 1916:

ENTRADES	PTES.	SORTIDES	PTES.
Cobrat en concepte de subscripcions, protecció i anuncis	2171'50	Dèficit en 30 Setembre.	246'70
Producte de la subscripció «Per al sosteniment de LA NACIÓ».	175'—	Cost de 14 números (paper, impremta i despeses d'administració).	1846'85
	2346'50	Impresos.	50'—
Dèficit.	243'35	Repartiments	72'50
	2589'85	Segells.	174'15
		Per amortització del deute	102'—
		Despeses generals.	97'65
			2589'85

Malgrat no haver arribat a cobrir el dèficit total de Ptes. 246'70, mentiríem si diem que no ens consideravem satisfets del resultat de la subscripció oberta. A més d'amics caríssims que han vingut a portar la seva cooperació a la nostra obra, hem vist honrada la nostra Redacció per humils i inconeguts amics de LA NACIÓ que ens han vingut a fer ofrena de quantitats, no per esser petites menys estimades.

Avui, bô i remerciant als que escoltaren nostres paraules, demanem a tots els que creguin en la efectivitat de la nostra obra, a tots els que sentin per l'acció nacionalista-socialista que portem, des d'aquestes planes a terme, amor i solidaritat, que ens aportin la seva cooperació per eixugar aquest dèficit de Ptes. 243'35, fent, així, que el nostre apostolat pugui continuar sempre, i que la seva acció contribueixi a l'ascensió espiritual del nostre poble.

EL CONSELL D'ADMINISTRACIÓ

Barcelona, 31 de Desembre de 1916.

concorrença molt nombrosa, se celebrà el final de la festa de la Diada de la Llengua Catalana, amb la presència de varies personalitats del Municipi, de la Diputació, del Parlament de l'Estat, i de la nostra literatura i entitats diverses.

Una sardana sonora fou bell preludi de l'acte patriòtic que començava.

Després, els deixebles de la Escola Catalana de Art Dramàtic, dirigits per l'Adrià Gual, interpretaren *Eridon i Amina*, amb cura i talent.

Totseguit, la Schola Orpheonica, dirigida per en Marcet, executà diferents composicions, acabant amb una bella sardana, del mestre mateix, airosament secundats per la cobla.

Finalitzà aquesta part del programa amb *Els Segadors*, escoltats a peu dret per la concorrencia, que aplaudia cada estrofa.

L'Esbart Català de Dançaires clogué la festa de la Diada, ballant quelques dances populars.

Durant l'espectacle, varies xamoses damiseles postularen a benefici de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana.

Nostra Parla repartia uns preceptes educatius.

Els conflictes socials

ELS EBENISTES

La vaga dels obrers d'aquest ram, ha pres, aquesta setmana, un aspecte diferent, anant, de la persistent manca de solució, cap a seguir pel camí de la seva possible finalització, per haver acceptat, quelques de les cases més importants, la jornada de vuit hores.

És de desitjar que la solució no sigui a mitges i que la enteresa dels obrers faci que tots els patrons que encare resten acceptin, tard o d'hora, les seves justes peticions.

LA POBLA DE LILLET

La vaga que fa més de quatre setmanes tenen plantejada els obrers de les fàbriques de ciment Asland, de La Pobla de Lillet, continua en peu, i per ara no es veu camí de solució.

ELS FOTOGRAVADORS

La vaga que, dies ha, plantejaren els obrers d'aquest ram, per la intranzigència toçuda dels patrons no es veu entrar en res de solució. Els patrons neguen en absolut a parlamentar amb els obrers, el que fa que hagi de seguir inevitablement en el mateix estat.

L'actuació obrera

Al Centre Obrer del carrer de Mercaders, hi continuaren les reunions, de les quals ja en donarem compte la setmana passada, encaminades a unir i solidaritzar la Unió General de Treballadors i la Confederació Nacional del Treball.

Tots els oradors es mostraren partidaris decidits de la unió de tots els treballadors, anc que no estaven conformes, molts d'ells, amb la fusió total dels dos organismes obrers suara esmentats.

La majoria foren de la opinió de la necessitat de la celebració de un Congrés de unió obrera, per a fixar els termes de la expressada intel·ligència, deixant, a cada federació de cada ofici, per a obrar, sempre que els calgui, en completa llibertat, en les coses que particularment els atanyin, sempre amb l'apoi de l'Associació Nacional.

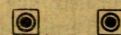
El dilluns continuà l'assemblea en la discussió mateixa de la sessió anterior.

Parlaren alguns oradors, negant, als socialistes, el dret de fer propaganda política dintre dels sindicats obrers, aconsellant-los que adoptin la tàctica revolucionària.

Altres, feren constar que les lluites de l'obrer són completament agenes a la política.

Un concorrent proposà que solament poguessin ésser dels Sindicats els obrers que estan subjectes a sòu, excluint els que s'hi barregen amb fins polítics, per ésser un perill per a la unió dels obrers.

Després de prolongades discussions, sempre en el sentit ja exposat, s'aixecà la sessió sense pendre's cap acord, per no tenir altre objecte l'assemblea que orientar les col·lectivitats obreres en tan important assumpte.

NOVES

DISSABTE passat, dia 6 del corrent, tingué lloc, a l'Ateneu Democràcia del Districte VII—Aragó, 135, baixos—, l'anunciada festa a càrrec dels nois i noies que concorren a les escoles que aquell Ateneu sosté. Els petits deixebles representaren diverses obres escèniques, recitaren mantes poesies i executaren quelques cançons, amarat tot del pregón esperit de catalanitat i civilitat que anima aquelles, per ara, modestes i humils escoles, les quals, no hi ha dubte, que convenientment protegides per l'Associació que té per missió el foment de l'ensenyament català, poden esdevenir una robusta institució col·laboradora de la renacionalització de Catalunya.

L'Orfeó Gracienc, atenant els precés de molts concorrents a la festa artística celebrada el dia da Sant Esteve, i al treball literari, notabilíssim, del poeta-music en Joànn Llongueras, i tenint en compte el que al nostre poble interessa sempre l'audició de un progama íntegre de cançons populars, farà la segona audició, amb caràcter públic, al teatre Eldorado, de la Exhortació poètica *Els cants de la Nativitat*, demà, diumenge, a dos quarts de onze del matí.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3'50 - CONCERT
TOTS ELS DIES

Els divendres Boullabaisse - Dissabtes menú
corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÓLEG, de les Escoles
dentials de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS

ENGLISH SPOKEN

MAN SPRICHT DEUTSCH

BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

• • LA NACIÓ • •

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A.—Mallorca, 257 bis.